

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

I. Prooemium, mentionem facit Paschae, & quòd Christus cùm multa in omnes homines beneficia contulisset, ab iisdem male multatus est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΛΟΓΟΣ, CONSTANTINI IMPERATORIS ORATIO,

quam inscripsit

AD SANCTORUM COETUM.

ὁν ἔγραψε τῶν ἁγίων συλλόγῳ.

Κεφ. Α'.

Τὸ πρῶτον τῶν παρὰ μένεται, καὶ οὗτος ὁ λόγος ἀφελήσας
ἐν παντὶ διαφόρῳ, καὶ τῶν ἀφελυμένων
ἐπαυλίστο.

CAPUT I.

*Proemium mentionem facit Pascha, & quod
Christus cum multa in omnes homines be-
neficia contulisset, ab iisdem male
multatus est.*

Τὸ τηλαυγέστερον ἡμέρας τε καὶ ἡλίου
φάει, τοσοῦτον μὲν ἀνάσσει αἰσέως. ἀε-
μογὴν δὲ τῶν πονησάντων ποτὲ ζωμάτων.
ὁρμαί, ὅσοις ἔσονται, καὶ ἀπερὸς ἑπὶ τῶν
αἰωνίων ζωῶν ἀγασσά, ἡ τε παθήματος ἡμέ-
ρα παρέρχεται, ὡς προσφιλέσται κατηχηταί.
φίλοι, οἱ λοιποὶ ἐν παντὶ ἀνδρες, μακά-
ρια τε πολλὰ πηθήτη τῶν θρησκυόντων, καὶ αὐ-
τὸν τὸν τῆς θρησκείας Θεόν, διὰ τῶν ἐν τῷ αἰ-
σέως ἐκείνῳ καὶ δὲ ἐκφωνητηρίων ἀδιαλεί-
πτως ὑμνοῦντων καὶ τὰ ἐν θεοπίσμασι προ-
σαγορεύοντα. σὺ δ' ὅ παρμύτηρα φύσις, ἡ
τοῦ κόσμου σωτηρία, ἐκείνῳ πῶς ποί-
νῃς ὅλως σὸν δὲ μὲν ἔργημα, εἴπερ ὁ τῶν πάν-
των, καὶ τῆς σῆς ἐσθίας αἰτία. ἐπὶ δὲ σὺ ἐ-
κόςμησεν. ἐπεὶ κόσμος φύσεως, ἡ καὶ φύσις
τοῦ ἑπὶ κράτηκε δ' ἐμετέως ἀπαρὰ φύ-
σιν, τὸν τῶν πάντων Θεὸν κατέξαιεν σέβειν μη-
δὲνα. νομίζονται τε μὴ ἐκ προνοίας, ἀλλ'
ὡς ἔτυχεν ἀτάκτως τε καὶ πηνημελῶς τὰ
πάντα συνεσάναι. καὶ ταῦτα ἐξαγγελί-
ας κατέκασα θείας ἐπιπνοίας διὰ προφη-
τῶν, οἷς ἔδει πείθεσθαι, ἀντίστατο παντοίας
μηχαναῖς ἀδικίας δυσσεβείας. διαβεβλημένη
μὲν πρὸς τὸ τῆς ἀληθείας φῶς. ἀπαζομένη
δὲ τὸ δυσέλεγκτον τῶν σκότους. ἀλλ' ἐδὲ
τὸ χωρὶς βίας καὶ ὁμότητος. ἐξαίρετως ὁ-
ππῇ τῷ χυδαίαν δὲ μὲν ἀπρόσπῳ φορᾷ, ἡ
τῶν διωκασάντων γνώμη συνελαμβα-
νέ. μᾶλλον δὲ τῆς ἀκαίρας μανίας αὐτῇ κατη-
γέτο. διὸ δὲ πολλὰς γενεαῖς ὁ τοῖς τοῖς βί-
οις ἐκλυθησὶν, μεγίστων γέγονε τοῖς τότε κακῶν αἰ-
τίας ἐπιλαμψάσης δὲ παραλίαν ἡσυχίας σωτη-
ρίας ἐπιφανείας. δὲ καὶ μὲν ἐξ ἀδίκων ἔργων.

A Splendidi^o solito Solis ac diei jubar;
primordium quidem resurrectionis;
nis; corporum verò jam pridem
dissolutorum nova reparatio; funda-
mentum promissionis; via ducens ad
æternam vitam, dies videlicet Passionis
nunc agitur, Doctores carissimi & reli-
qui omnes amici; vosq; multo reliquis
feliciores credentiū populi, qui ipsum
religionis auctorem Deum religiosè
colitis; & tum interiore sensu, tum lin-
guis ac vocibus, juxta factorum oracu-
lorum præscripta, ipsum sine intermis-
sione laudatis. Tu verò natura omni-
um parens, quid hujusmodi unquam ad
hominum utilitatem contulisti? Aut
B potius quod usquam est opificium tu-
um? Siquidem ille omnium auctor, tuæ
substantiæ opifex fuit. Hic enim est,
qui te ornavit. Quippe ornamentum
naturæ est, vita cum natura apte con-
sentiens. Invaluit autem postea id quod
prorsus naturæ contrarium est; ut De-
um omnium auctorem nemo congruo
cultu veneraretur; cunctaque non divi-
ni Numinis providentiâ, sed casu quodâ
ac temere geri putarentur. Et quamvis
Prophetæ divino Spiritu afflati id ipsum
disertè annuntiarent, quorum sermoni-
bus fides adhiberi debuerat; tamen ini-
qua impietas modis omnibus repugna-
bat: ipsam quidem veritatis lucem odio
prosequens; impenetrabiles autem te-
nebras erroris amplectens. Neque ve-
rò vis ac sævitia absuit; præsertim cum
temerarium impetum vulgi, Principum
auctoritas adjuvaret; aut, ut verius
dicam, ipsi se importuni furoris Du-
ces præberent. Itaque hæc vivendi ra-
tio plurium ætatum usu confirmatâ, il-
lorum temporum hominibus plurimas in-
vexit calamitates. Verùm ubi primum

state serenitas oborta est; & quaecum-
que à Prophetis prædicta fuerant, im-
pleta sunt. Postquam enim idem ille
Servator noster ad Patris sui sublatus est
domicilium; toto terrarum orbe conti-
nentia ac modestia radiis illustrato, Ec-
clesiam suam quasi sacrum quoddam
virtutis templum in terris constituit, id-
que æternum & incorruptum; in quo
tum summo Deo ac Patri debitus, tum
ipsi quoque conveniens cultus rite ex-
hiberetur. Sed quid posthæc vesana
gentium malitia machinata est? Christi
beneficia ac dona projicere, & Ecclesi-
am Dei ad salutem omnium constitu-
tam evertere studuit, ac suam supersti-
tione in ejus locum substituere. Iterum
seditiones; iterum pugnae & bella; iterum
morsitas & luxuriosus vitæ apparatus;
& cupiditas divitiarum: quæ quidem
præter naturam in hominibus existens
(quod proprium est malitiæ) nunc spe
fucata oblectat; nunc timore percellit.
Sed hæc quidem ut æquitas postulat,
humii jaceat, à virtute devicta, & præ
penitentia seipsa dirumpens atque di-
lacerans. Nobis verò ea quæ divinæ do-
ctrinæ conveniunt, impræsentiarum di-
cenda sunt.

CAPUT II.

*Allocutio ad Ecclesiam & auditores, ut igno-
scant & emendant, si quid minus recte
dixerit.*

AUdi ergo, castitatis ac virginitatis
ac rudis ætatis nutrix Ecclesia, cui veri-
tas & clementia eura est: ex cujus pe-
renni fonte salutaris defluit rivus. Vos
quoque qui sincere Deum colitis, cam-
que ob causam illi curæ estis, faventes
audite: nec tam ad verba ipsa, quam ad
rerum quæ dicuntur veritatem, ani-
mum intendite; nec me dicentem, sed
devotionis religiosum officium specta-
te. Quæ enim gratia & utilitas fuerit
orationis, nisi dicentis animus antea
fuerit exploratus? Magna quidem for-
tasse præsumo. Verum insitus mihi er-
ga Deum amor, audaciæ causa est;
quippe qui vini affert pudori. Pro-
inde vos qui divinorum mysteriorum
scientia præ ceteris instructi estis, auxi-
lio mihi adesse velim; ut si quid fortè in
dicendo peccare contigerit, ipsi mea
sectantes vestigia corrigatis: nec con-
summatam quandam doctrinam à me
expectetis, sed potius fidei meæ cona-
tum benignè approbetis. Ceterum Pa-

ἐκ δὲ παντοδαπῆ κλύδωνος γαλῶν συν-
στατο· καὶ πάνθ' ὅσα διὰ προσφνητῶν προέειπον,
ἐπληρῆτο. τοιγάρτοι μετὰ τοῦτος τῶν πατρῶν
ἐσίαν ἀρετῆς, αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης ἀγλαί-
μασι τῶν οἰκουμενικῶν πρεσβυτέρων, ἱερῶν ἱναγίων
ἀρετῆς. τῶν ἐκκλησιῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἰδρύσασθαι,
αἰδίων. ἀφθαρτον. ἐν ᾧ τά τε τῶν ἐξοχωτάτων
πατρῶν Θεῶν δέοντα, τὰ δ' ἐαυτῶν καθήκοντα,
τελείτο μετ' εὐσεβείας. τί δὴ μὴ ταῦτα ἡ αἰ-
φρων τῶν ἐθνῶν ἐμνηχανάτο πονηρία; ἐπε-
δυνε τὰς τέχας ἑξ' ἡμετέρας ἐκβάλλουσα, καὶ
τῶν ἐπιστολην τῶν πάντων συσταθεῖσαν ἐκ-
κλησίαν προεβήσιν. ἀνέστηπε δὲ τῶν οἰκουμενικῶν
συνάκρων. ἀνόσιος αὐτῆς χάρις, πόλεμος,
μάχα, δυσπραγία. βίβας τῶν ἀσκητικῶν, χρημα-
τῶν ἔρωτος. ὁ καὶ φυσικῶς ἰδίων ποτηρίας, ποτὶ
μὲν ἐλπίσι κεκαλλωπισμένους διέλγει. ποτὶ
δὲ φόβῳ καταπλήθει. ἀλλ' αὐτῇ μὲν χαρμῇ
καὶ δῶν, ἡ τῆς αἰδέας ὑπὸ ἀρετῆς, ἡ δὲ μετὰ δια-
γνωμῆν, σωφροσύνην ἡ τῶν μεταμέλειαν
ἡμῶν δὲ νυνὶ τὰ προσηκόντα τῶν θεῶν λόγῳ
ρήτεον.

Κεφ. Β'.

*Προσφωνήσις τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς ἀνρωταῖς, συζητήσις
διὰ τὸ εὐδοχεῖν τὰ πλάσματά.*

Κχε τοῖσι, ἀγνείας παρθενίας τῇ ἐπι-
βολεναύκλῃ. ἐκκλησία τῆς ἀρετῆς καὶ
δαοῦς ἡλικίας τιθῶν. ἡ μελεῖ μὲν ἀληθείας,
μέλει δὲ φιλανθρωπίας; ἐξ ἧς ἀεὶ ἀναπηγὴ
ἀπὸς ἀζήσοις ἵναμα. ἀκούετε δ' αὖ καὶ
μεῖς εὐφῆμως, οἱ τὸν Θεὸν εἰληκτικῶς σέβοντες
διὸ καὶ μεμνησθε αὐτῶν. προσέχοντες ἵνα νῶν,
μὴ τῇ φέρεσι μάλλον, ἢ τῇ τῶν λογικῶν
ἀληθείᾳ. μὴ δ' ἐμοὶ τῶν λέγοντι, ἀλλὰ τῇ τῆς
καθοσιώσεως εὐσεβείᾳ. τίς γὰρ αὖ ἐπὶ λόγῳ
χάρις, ἀνεξετάστῃ καταλειπομένης τῆς τοῦ
γοντος διαθέσεως τοῦ μὲν δ' ἐν ἴσας μετὰ
λατῆς δὲ τόλμης, τῶν πρὸς τὸ θεῖον σεβασμῶν
ἐμφυτον αἰτιῶμαι. αὐτῇ γὰρ καὶ τῶν αἰδῶν ἐπα-
ξεται διὸ μάλιστα τοὺς ἐπιστήμονας τῶν θε-
ων μυσηνῶν, βοηθοὺς ἐμαυτῶν συναπτεῖν. ἡ
ἐάν τι πλάσμα συμβαῖν περὶ τοὺς λόγους
συμπαρομαρτύντες διορθώσιν. ἡν μὲν ἀρετῇ
παιδείαν μὴ ἐπιποδοῦντες. τὸ δὲ πιστὸν τῶν
ἐπιχειρήσεως διὰ τὸ εὐχόμενοι ἐπιπίπτειν δ' ἡμῶν
μεγίστη